

Ramon Barnils

Contra velles necessitats, noves aliances

Fins i tot la premsa més conservadora s'ha esgarrifat davant de la reducció de la zona de protecció del parc nacional d'Aigüestortes i de Sant Maurici, al Pirineu. La Generalitat d'amunt ha decidit sotstraure'n cinc mil hectàrees; dedicar un setze per cent de la zona fins ara intocable a afavorir la iniciativa d'empreses lucratives.

Quan una mesura comporta l'acord, d'un cap a l'altre, de la premsa més conservadora amb els més furibunds dels ecologistes, és qüestió d'examinar el cas amb moltíssima precaució, i sense fiar-se ni d'un mateix.

És un cas per a no fiar-se ni de déu, que deu ser l'ecologisme, ni del dimoni, que deu ser la premsa més conservadora.

Vegeu-ho: l'esmentat Parc Nacional és situat a l'alta muntanya, i territori de les comarques més despoblades, més empobrides, més deixades de la mà del país dels seus governants (i que no em parlin de subvencions, si us plau, una mica de dignitat) i de la iniciativa privada.

El país, els seus governants i les seves empreses s'han ocupat, segons és secular llei econòmic-social, sobretot de les comarques més prop del mar, de les planes i dels rius. Fetes i desfetes fins a la culminació dels desitjos i de les necessitats els indrets més fàcils i amables, l'atenció del país en conjunt, dels seus governants i de les seves iniciatives privades s'aboca ara cap als indrets fins ara deixats. Cadascun dels motors del país hi diu la que li és

tén el que li és propi, que és guanyar diners per damunt de tot; els ecologistes, naturalment, volen salvar la terra natural; el Parlament votarà per retallar una zona que fa un any, en canvi, va fixar per unanimitat.

¿I els indígenes? Perquè resulta que a les comarques afectades, que són, a més de la Vall d'Aran, l'Alt Ribagorça i tots dos Pallars, encara hi viu gent. I aquesta gent vol viure a l'època en què viu la resta del país, és a dir, a finals del segle XX i primers del segle XXI, amb tots els avantatges i també amb tots els inconvenients: perquè es veu que no hi ha manera de separar els béns volguts del preu que tenen.

Si a Barcelona s'han deixat perdre l'ubèrrim delta del Llobregat, que els hauria proporcionat verdura millor, més sana i més barata que no la que han d'importar de qui sap on; i si Barcelona ha permès edificar, i malament, extensíssimes zones de la Diagonal a canvi del graciós i diminut Laberint d'Horta; i si el mateix alcalde de Barcelona viu en un indret de dubtosa legalitat edificable, és difícil sense que a tots plegats, ecologistes i premsa conservadora inclosos, ens caigui la cara de vergonya, blasmar els nostres conciutadans de l'Alta Ribagorça i tots dos Pallars perquè s'alegren de poder dedicar 4.500 hectàrees, de les 40.230 del parc i zona de protecció, al màxim benefici econòmic. Tal com han fet, i molt pitjor, la resta dels seus conciutadans de les comarques més fàcils, més amables i més afavorides.

Valentí Puig

Amb una orella

Sempre hi ha un adolescent amb motxilla que sospira als museus davant qualsevol quadre de Van Gogh i el baf us entela els vidres de les ulleres, com una emanació d'immaduresa il·limitada. L'art com a cagaferro del caos mental sempre atrau les masses pubescents. Ens hem d'alliberar de tot, arribar a l'energia més pura i per això cap ajuda sembla millor que pervertir la nostra lucidesa amb les desfiguracions de l'expressió. Com un tapís a l'inrevés —de colors primaris, tot ple de puntades d'agulla, amb l'entramat groller a la vista— la pintura de Van Gogh no té preu encara que algú pagui vuit mil milions de pessetes pel retrat del doctor Gachet, estudiós de la malenconia i lector dels germans Goncourt.

Assegut als pupitres de l'escola del dolorisme, nefasta per a l'art i manifestació vil de la vida, Vincent Van Gogh glopeja trementina i querosè. Fou un predicador frustrat que havia decidit fer-se pintor —a la inversa, Hitler va fer-se famós quan no l'admeteren a l'acadèmia de pintura. Aleshores el pobre germà Theo pagava cada pinzellada d'epilèpsia esquizofrènica i ara els japonesos van pagant tots els quadros: entre el doctor Gachet i l'inspector Gadget, la banalitat actual ha arrodonit un itinerari que des del sentimentalisme corrupte ja havia arribat —qui sap si tard o massa d'hora —a la follia terminal.

Berenson deia que Van Gogh agrada perquè té una cal·ligrafia evidentíssima, un signe que tots poden seguir a la tela i, per això, tenen la il·lusió d'identificar-lo amb una tècnica com si això fos decisiu i els grans mestres no en tenguessin una, de tècnica —sempre secreta i gairebé eclipsada en cada obra. Patològicament romàntic, Van Gogh també tenia un pols categòricament rupestre. Un quadre que només té colors —segons sostenia Manolo Hugué— no pot afrontar amb integritat el pas dels anys perquè no resistirà la presència de la pàtina: la perduració verídica ve exactament de resoldre el problema geomètric que tot quadre conté.

Entre girasols i patates, la collita fa rodar el cap com els còctels repugnants que els adolescents prenen per entrompar-se com més aviat millor. Que els déus guardin els nous expressionistes de la demència de tallar-se una orella per una simple discussió d'art.

En tot cas, l'art adult talla l'orella de l'adversari amb la immanència de l'estil. No serà estrany, però, que al capdavant la presència més qualificada de la vida i obra de Van Gogh sigui l'orella sifilítica que va tallar-se, emblema de la degradació de la pintura, de la demència com a irreconciliable enemic de la intel·ligència i del risc de l'aspiració al desordre. Vet aquí un foll que anava de bona fe. No sabem què és pitjor.

